

de kamerknecht hem wekte en hij zich bewust werd, uit een zwaren, droomloozen slaap te zijn opgestaan tot een benauwenden dag. En zoo was het, het wérd een dag van koortsige onwezenlijkheid, waarin het zonlicht slechts nu en dan als aan verspreide scherven en vlakken van scherpen glans pijnlijk werd herkend, de om-hem-heene gesprekken een vaag en ver doorratelend of dreinend geroezemoes waren en alle handelingen nagenoeg mechanisch werden verricht — alsof zijn bewustzijn in snellen cirkelgang voorbij de open poorten der zintuigen werd gevoerd en dan flarden van geluid hoorde en flitsen van licht-en-vorm zag, om dan onmiddellijk weer een langen weg door de duisternis-vol-angstvoorstellungen van het binnenleven af te leggen. Tót in den laten middag de plotse, venijnig-opschrikkende steek van een kleine angst: als zijn opwinding hemzelf maar niet.... hij was immers pas hersteld.... hem met zoo'n woedende verontwaardiging over en verachting voor zichzelf vervulde, dat hij, eensklaps weer fel en wakker en zich hoog-rekkend, zijn meesterschap over denken en waarnemen hervond. Langzaam en triest van vreezig-spannende afwachting gingen nu de uren, gingen de dagen voorbij, maar hij onderging ze in een diep-indringen in hun alzijdsche beteekenis voor haar en hem, en niets uit den weg gaande, en in de enkele doorwaakte uren van den nacht was 't goed af te rekenen met zichzelf, schuld tegen onontkoombaarheid af te wegen; niet te tóbben, maar te dénken; zijn eigen menschenlijke kleinheid te aanvaarden voor wat ze was, maar zich niet onder dat bewustzijn te búkken.

Maar den middag van den vierden dag sloeg een lichtende blijdschap door hem heen. Bij het verlaten van den lighal nam „Soestermannetje” hem ter zijde. Soesterman, klein Joodje van 'n jaar of veertig, met groote oostersche oogen vol spot of gevoel, al naar de situatie hem schrik-snel en bijna altijd juist deed reageeren met blikken, gebaren en woorden, was een van die kleine handelsreizigertjes, die zonder eenige opleiding of zelf-ontwikkeling begonnen, door den in hen aanwezigen neerslag eener oude cultuur — een aangeboren scherpe intellectualiteit, sóms vergezeld van gemoedsbeschaving — in staat worden gesteld, zich bij hogere milieu's dan het hunne, in korten tijd, zij 't oppervlakkig, aan te passen. Handigheidsmenschen, die correct hun kleeren weten te dragen, en in de reizigershotels allerlei tot heer polijs-tende maniertjes en intonatie'tjes hebben afgekeken en beluisterd, wat hen echter zelden weerhoudt, bij daartoe geschikte gelegenheden, als in onbewust-rancuneuse geringschatting van de hun maatschappelijk-opgedrongen schijnbeschaving, die telkens weer te bekogelen met de jargon-woorden en „witzige” uitvallen hunner eigen, aangeboren échte. Nu, Anthony's boven-arm in de nerveuse greep van zijn linkerhand klemmend, en met de rechter diens pols hartelijke drukjes gevend, schorde hij haastig:

„Ben vanmiddag bij Justine geweest.... ik zég je: gaat púik.... temp heelemaal weg.” Anthony voelde een ondeelbaar oogenblik den korten schrik-